

Csomós Attila (1938–2018)

A gazdaönszerveződés kiemelkedő személyiségét veszítette el az erdélyi magyar gazdatársadalom

Pünkösöd hétfőjén váratlanul elhunyt a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete Maros Szervezetének (RMGE Maros) elnöke. Csomós Attila idén augusztusban töltötte volna 80. életévét. Óriási munkabírása és a gazdaemberek sorsa iránti mély elkötelezettsége példaértékű marad.

A forradalomnak nevezett változás utáni eufóriában mindenki igyekezett tenni valamit azért, hogy saját élete jobb legyen. Városban ez helytel-közvetlenül sikerült, de a falu megrekedt valahol félúton. Széthordták a termelőszoövetkezeteket – a közösből eltűntek a szerszámok és a használatok – abban bízva, hogy ami jól működött a háború előtti időkben a falusi embernek, az sikerülni fog az új demokráciában az unokáknak is. Csak azzal számoltak kevesen, hogy az idők változtak, és sokkal nehezebb lett gazdaként talpon maradni, mint korábban. A politikusok nagy sebbel-lobbal megalakítottak egy földtörvényt, amiről hamar kiderült, rossz. Ezért elkezdtek toldozni-foldozni, amitől még rosszabb lett. Falun rövid idő alatt kialakult a kilátástalanság érzete. Ekkor egyértelművé vált, hogy a nehéz helyzetből csak olyan emberek segítségével lehet továbblépni, akik a falusi ember hóna alá nyúlnak, és elmondják neki, mivel próbálkozzon, mihez fogjon. Ilyen ember volt Csomós Attila mezőgazdasági mérnök Maros megyében.

Gazdakörből országos hírű egyesület

E zavaros években, amikor ezerszámra vették kezükbe a vándorbotot az erdélyi falusi fiatalok – hogy Nyugaton epret szedjenek, állatot gondozzanak, sajt készítményt tanuljanak –, kevesen látták, hogyan állhatna talpra a romániai mezőgazdaság. Aztán 2007-ben az ország csatlakozott az Európai Unióhoz. Újból tanulni kellett, szokni a közösségi agrárviszonyokat és kihasználni azokat a lehetőségeket, amelyeket az uniós Európa felkínált. Ebben az útkereső tapogatózásban segített Csomós Attila, aki már 1994-től a Romániai Magyar Gazdák Egyesületének volt a tagja, hogy az évtizedek alatt felhalmozott mérnöki tudásával és tapasztalatával azokat segítse, akik itthon maradvá vagy hazatérve fantáziát láttak a gazdálkodásban.

Előbb a szásznádasi gazdakört irányította, majd 1996-tól a jogi személyiséggel még nem rendelkező RMGE Maros megyei elnöke lett. Majd négy év után sikerült hivatalosan is bejegyeztetni az Erdélyi viszonylatában a legjobban működő megyei gazdaszervezetet. Felismerte, a gazdák boldogulásának előfeltétele, hogy elsajátítsák a korszerű gazdálkodás elméleti ismereteit, miközben azt val-

Gazdag életút

Csomós Attila Brassóban született 1938. augusztus 21-én. Sepsiszentgyörgyön végezte középiskolai tanulmányait, majd a műszaki egyetem mezőgazdasági karán Nagyváradon, Craiován és Temesváron tanult, végül Marosvásárhelyre érkezett mezőgazdasági mérnökként. A nyáradszeredai mezőgazdasági géppálya főmérnökévé nevezték fel több mint kétezer traktor és mezőgép karbantartását. Később ő lett az intézmény igazgatója. A Maros megyei mezőgazdasági és élelmiszeripari autószállítási kereskedelmi vállalatnál lett vezérigazgató, a megyei mezőgazdasági termelőszoövetkezetek egyesületénél alelnök, majd elnök. A rendszerváltás után egyre inkább a gazdák ügyei foglalkoztatták, így lett az RMGE Maros szervezet vezetője. Élete utolsó napjáig dolgozott, mintegy 64 évet a számára megadatott nyolcvanból.

lotta, hogy az elméleti tudás soha nem elegendő a sikeres gazdálkodáshoz. Akárcsak a mezőgazdasági oktatás és képzés 19. századi hőskorában, a gyakorlatban is meg kell tanulni a gazdálkodás fogásait. Büszke volt arra, hogy a magyar mezőgazdasági felnőttoktatás Erdélyben kezdődött el 174 éve, jóval korábban, mint az anyaországban. „1844-ben alakult meg az Erdélyi Gazdasági Egyesület (EGE) néven a nagy előd, amelynek a példáját követni kell, ha eredményt akarunk elérni” – szokta mond-

Mikházán a gazdamozgalom múltját bemutató kiállítást rendezte

Csomós Attila mérnök Fazekas Sándor mezőgazdasági miniszterrel beszélgetett az agrárium jövőjéről

gatni. Mindjárt az első években 37 gazdakör létesült mintegy 1200 taggal. Sikerült anyaországi segítséggel megvásárolni egy ingatlant, amelyben regionális felkészítő és információs központot rendeztek be, s ez a térségben irányadó és követendő példa lett. Az RMGE Maros tevékenysége nemcsak a megyére, de egész Erdélyre kiterjed.

Csomós nélkül Mikházán

A marosvásárhelyi gazdaközpont segítségével sikerült a romániai minisztériumok által is elismert felnőttképző tanfolyamokat indítani a mezőgazdaság különböző ágazataiban: növénytermesztés, állattenyésztés, mezőgazdasági eredetű termékek feldolgozása. Csomós nagy figyelmet fordított arra is, hogy a résztvevők a tanfolyamokon marketinget, könyvelési alap- elemeket is tanuljanak. Mindig azt mondta, egy mai gazdának ehhez is kell értenie. Nemcsak azért kell tanulni, hogy eredményesebben dolgozzanak, hanem azért is,

hogy itthon dolgozzanak eredményesebben, ne külfonton keresenek boldogulást. A több lábbon állást alapvető követelménynek tartotta a 21. századi sikeres gazdálkodásban.

A falusi célirányos népnevelés sarokkövének tekintette az állandó mezőgazdasági képzést. „Pályáznia kellene egy mezőgazdasági

szervezett Csúrszínházi Gazdanapok kétnapos rendezvényé nyé nőtte ki magát: a sok kiállító standja mellett a környék gazdái szakmai előadásokon vehettek részt. Az idei mikházi gazdanapok már Csomós Attila nélkül zajlanak. De kézigyere rajta lesz, ugyanis már az év elejétől szervezni kezdte az őszi rendezvényt.

2014-ben az erdélyi gazdák búzáját elvittük a kende resi gyűjtőhelyre, hogy elkészüljön a nemzet kenyere. Hetvenhat évesen felkapta a tele zsákokat.

melléklet megjelentetésére a Maros megyei napi sajtóban” – mondta egyik beszélgetésünk alkalmával. Együtt pályáztunk és nyertünk. Két évig a Vásárhelyi Hírlapban jelentek meg rendszeresen a pályázati támogatással készülő szakkikkek.

Rendszeresen megszervezte a legnagyobb Kárpát-medencei mezőgazdasági kiállítás és vásár, az Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK) látogatását, hogy az erdélyi gazdák is megtapasztalják az újdonságokat. De nemcsak szemlélődni, hanem magukat megmutatni is elindult. Erdélyi mezőgazdasági kisvállalkozókat győzött meg, hogy termékeikkel, terményeikkel menjenek a budapesti vásárra, és kapcsolatai révén megszervezte, hogy a vendégek közül az RMGE Maros az egyik legnagyobb standot kapja a Hungexpo területén.

2017-ben az RMGE Maros stand lett az egyik legkeresettebb kiállítási hely a határon túli standok közül. Miniszterek és államtitkárok is felkeresték több alkalommal, és elbeszélgettek a kiállítókkal. Gondja volt arra is, hogy a gazdaköri tagok itthon is megmutathassák magukat. A Mikházán évi rendszerességgel, ősszel meg-

Miniszterek és államtitkárok beszélgetőpartnere

Vele voltam, amikor 2014-ben az erdélyi gazdák búzáját elvittük a kenderesi gyűjtőhelyre, hogy elkészüljön a nemzet kenyere. Hetvenhat évesen felkapta a tele zsákokat: fénykép őrzi a fiatalos lendülettel zsákokat cipelő szervezeti elnököt. Akkor Csomós Attila a begyűjtés után az önkormányzati sátorban a magyarországi vidékfejlesztési miniszterrel, Fazekas Sándorral, Jakab Istvánnal, a MAGOSZ elnökével, az országgyűlési alelnökkel, Péter Mihállyal, a Pest megyei Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) elnökével és több más magyarországi szakemberrel beszélgetett az erdélyi gazdák irányába történő hangsúlyosabb nyitástról és a kapcsolatok szorosabbra fűzéséről.

A rendszerváltás után Csomós Attila azt a hagyományt élesztette újjá, amit 170 évvel korábban elődei megalapoztak. És mindezt oly módon, nagy körültekintéssel és a gazdák iránti mély elköteleződéssel, hogy távozásra az élők sorából pótolhatatlan vesztesége az erdélyi magyar gazdatársadalomnak.